

Obrazy żydowskiego małżeństwa w NT

Wojtek

marzec 2003 r.

Katowice, 25 września 2015 r.

Katowice, KFC, sobota, 5 grudnia 2020 r.

Plan

1. Wstęp: dlaczego o tym gadać?
2. Teoria: opis procedury
3. Praktyka: studium NT
4. Modny dyskurs na ciekawe tematy:
 - Małżeństwa aranżowane a małżeństwa z miłości
 - Eschatologia kuchenna

Wstęp:

dlaczego o tym gadać?

Dlaczego to jest ważne

- Jezus używał obrazu małżeństwa:
 - *„Czy goście weselni mogą pościć, dopóki pan młody jest z nimi? Nie mogą pościć, jak długo pana młodego mają u siebie”.* (Mk 2:19)
 - Pytanie pomocnicze : Za kogo w małżeństwie uważał się Jezus?
- Paweł używa tego obrazu do wykładu swojej teologii
 - *„Mężowie miłujcie żony, jak i Chrystus umiłował Kościół i wydał za niego samego siebie, aby go uświęcić”.* (Ef 5:25)
 - Pytanie pomocnicze: Jak Chrystus umiłował Kościół?
- Czy dobrze rozumiemy te obrazy?

Słowa

*Zaślubiny, ślub, małżeństwo, narzeczeństwo,
panna, żona, brzemienna, wdowa, mąż, pan
młody, panna młoda, panny, oblubienica, orszak,
wesele, kontrakt, brzemienna, goście weselni,
ojciec, dom, mieszkanie, cudzołóstwo, oddalić,
nieślubne dziecko, dziedzic, ...*

Aby dobrze zrozumieć należy znać kontekst

Przykłady wypowiedzi, które trudno zrozumieć:

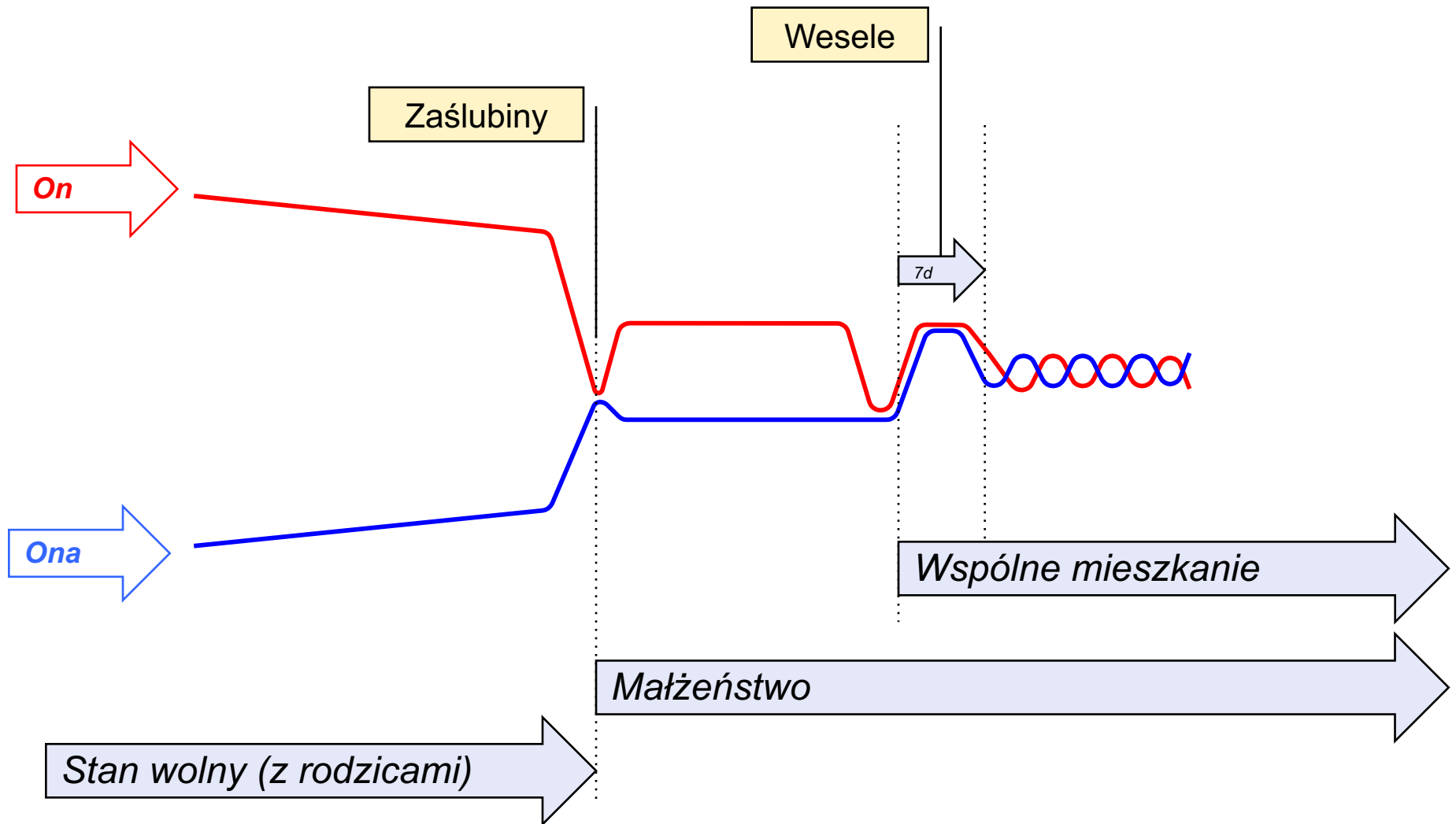
- *„Ojcze, odsuń ode mnie ten kielich goryczy ...”*
 - Co to jest kielich goryczy?
- *„w domu ojca mieszkań jest wiele, ale idę przygotować wam miejsce ...”*
 - Dom wielorodzinny? Blok mieszkalny?
- *„... skoro nie znam męża ...”*

TEORIA:

OPIS PROCEDURY

Schemat zawierania małżeństwa po żydowsku

Ważne elementy (1/3)

1. Zaślubiny to coś dużo silniejsze, niż narzeczeństwo w naszej kulturze. Zaślubiny są zawarciem nierozzerwalnego małżeństwa.
2. Ceremonia zaślubin miała ważne elementy:
 - Podpisanie kontraktu przez rodziców.
 - Zgodę panny młodej na małżeństwo wyrażoną poprzez wypicie wina z kielicha podanego przez pana młodego.
 - On przychodzi do niej z kontraktem i z kielichem.
 - | Ona albo pije i jest to kielich przymierza
 - | Ona albo drze kontrakt i on musi wypić to co nalał, a goście się z niego śmieją bo dostał kosza.

Ważne elementy (2/3)

3. Zaślubieni nie mieszkają razem, do czasu, gdy ojciec Pana młodego nie zdecyduje o tym, że jego syn nadaje się do pełnego życia w małżeństwie.
4. Symbolicznym testem dla pana młodego było rozbudowanie domu ojca o mieszkanie dla nowej rodziny.
5. Wesele wyprawiane było w domu pana młodego, w chwili gdy mógł on już przyprowadzić do niego swoją oblubienicę.

Ważne elementy (3/3)

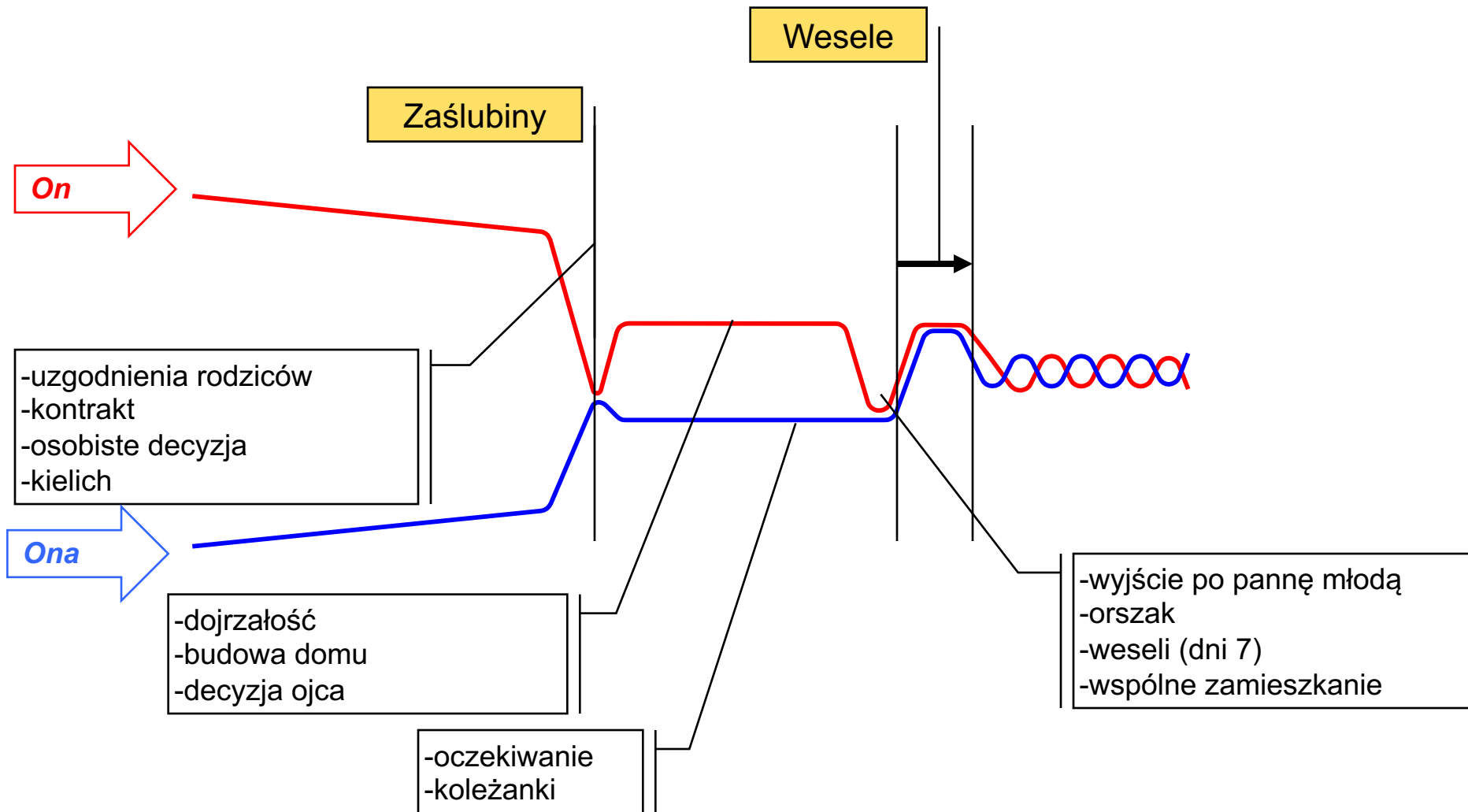

6. Pan młody wychodzi z orszakiem po swoją małżonkę do jej domu i przyprowadzał ją do siebie na wesele.
7. Orszak weselny był okazją dla młodzieży aby przebywać z sobą, przyglądać się sobie, oraz załapać się na wesele.
8. Wesele trwało 7 dni.

Pamiętajcie:

- Zaślubiny to nie wesele! Inne wydarzenia, inne terminy.
- Zawieranie małżeństw w takiej formie jest to praktykowane przez żydowskich ortodoksów do dziś.
- Pamiętajmy jednak, że kultura żydowskich ortodoksów to bardziej Talmud niż Tora.

Ważne elementy na tym schemacie

Ketubah - **kontrakt**

Porównanie

	W Polsce	W Izraelu
Przejście od stanu wolnego do małżeństwa	1. Zaręczyny 2. Ślub cywilny i/lub kościelny	1. Zaślubiny 2. Wesele
Czas pomiędzy etapami	Kilka miesięcy, rok... ale uzgadniane i ogłaszane przy zaręczynach.	Rok lub dłużej – nie wiadomo , to decyzja ojca pana młodego
Etap pierwszy	Zaręczyny Niewiążący	Zaślubiny Wiążący trwale
Rola rodziców	Dziś praktycznie nieznacząca, czasem doradcza	Zasadnicza, choć młodzi możliwość propozycji i mają też veto

**PRAKTYKA:
STUDIUM NOWEGO
TESTAMENTU**

Studium NT: Narodziny Jezusa

Problem Mari

Łukasz 1:26-35

Posłał Bóg anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do dziewicy **poślubionej** mężowi, imieniem Józef, z rodu Dawida; a dziewicy było na imię Maria. Anioł wszedł do Niej i rzekł: Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą.

Ona zmieszana się na te słowa i rozważała, co miałyby znaczyć to pozdrowienie. Lecz anioł rzekł do Niej: Nie bój się, Maryjo, znalazłaś bowiem łaskę u Boga. Oto poczniesz i porodzisz Syna, któremu nadasz imię Jezus. (...)

Na to Maria rzekła do anioła: Jakże się to stanie, skoro nie znam męża? Anioł Jej odpowiedział: Duch Święty zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego osłoni Cię. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym.

Problem Józefa

Mateusz 1:18-25

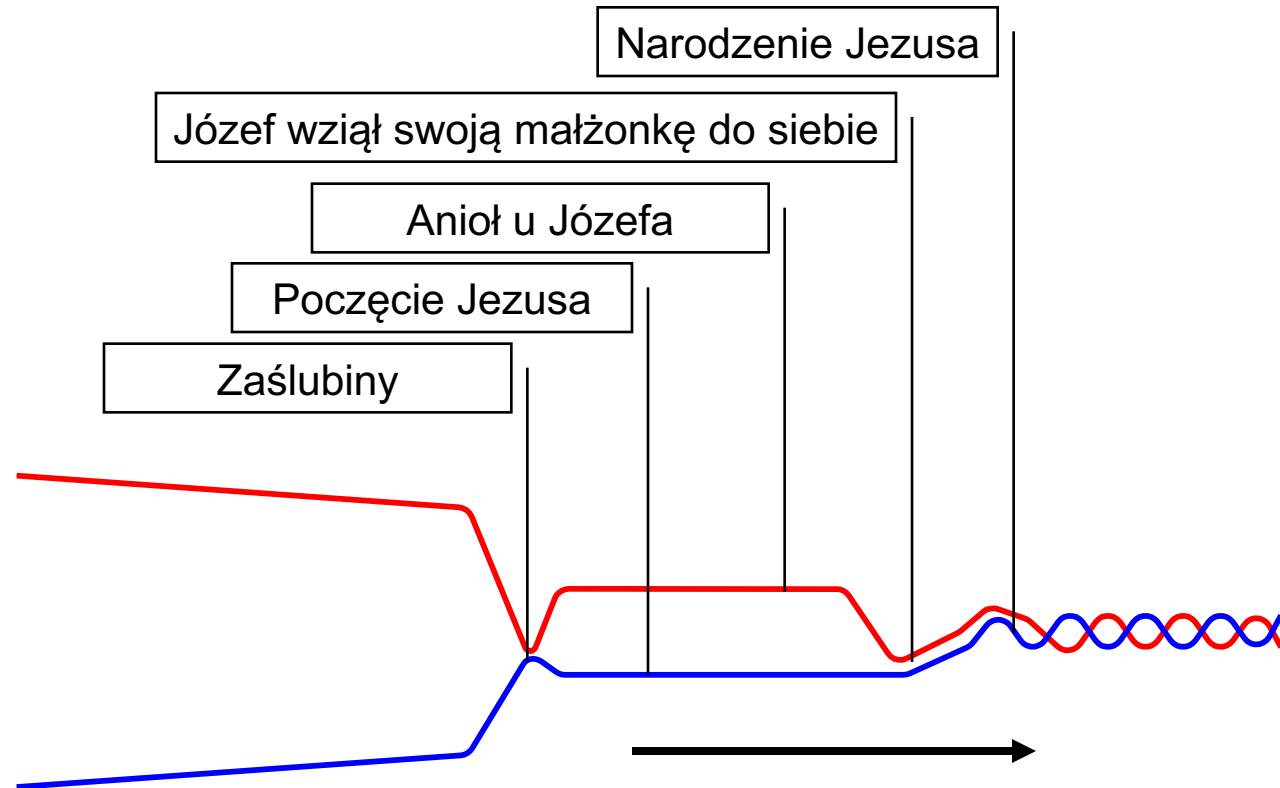
Z narodzeniem Jezusa Chrystusa było tak. Po **zaślubinach** Matki Jego, Maryi, z Józefem, wpierw nim zamieszkali razem, znalazła się brzemienną za sprawą Ducha Świętego.

Mąż Jej, Józef, który był człowiekiem sprawiedliwym i nie chciał narazić Jej na zniesławienie, zamierzał oddalić ją potajemnie.

Gdy powziął tę myśl, oto anioł Pański ukazał mu się we śnie i rzekł: Józefie, synu Dawida, nie bój się wziąć do siebie Mari, twej małżonki; albowiem z Ducha Świętego jest to, co się w niej poczęło. Porodzi Syna, któremu nadasz imię Jezus, On bowiem zbawi swój lud od jego grzechów. A stało się to wszystko, aby się wypełniło słowo Pańskie powiedziane przez Proroka: Oto dziewica pocznie i porodzi Syna, któremu nadadzą imię Emmanuel, to znaczy: Bóg z nami.

Zbudziwszy się ze snu, Józef uczynił tak, jak mu polecił anioł Pański: wziął swoją Małżonkę do siebie, lecz nie zbliżał się do Niej, aż porodziła Syna, któremu nadał imię Jezus.

Problem z narodzeniem Jezusa

*Jezus nie jest nieślubnym dzieckiem (bękartem).
W oczach społeczności wygląda jakby młodym małżonkom przytrafiła się
wpadka, ale nie jest to niezgodne z prawem.*

Problem z narodzeniem Jezusa w oczach społeczności

- Józef wziął Maryję do siebie, a więc jakby przyznał się do „wpadki”, której nie było.
- To jest kulturowa „wpadka” ale nie jest to cudzołóstwo.
- Jezus narodził się w normalnej rodzinie – nie jest bękartem - dzieckiem z nieprawego łoża.

Problem z narodzeniem Jezusa w oczach Józefa

- Józef wiedział, że to nie wpadka ale ...
... zawierzył Bogu!
- Jezus narodził się w normalnej rodzinie – nie jest dzieckiem z nieprawego łoża, co miało by miejsce gdyby Józef zadziałał po ludzku, gdyby oddalił Marię, do czego miał prawo.
- Józef to bohater wiary!

Studium NT: Relacja Bóg i Jego lud

Wybory Żydów

Mateusz 23:36

Jeruzalem, Jeruzalem! Ty zabijasz proroków i kamienujesz tych, którzy do ciebie są posłani. Ile razy chciałem zgromadzić twoje dzieci, jak ptak swe pisklęta zbiera pod skrzydła, a nie chcieliście.

Łukasz 23:16

*Piłat powiedział: (...) Każę Go więc wychłostać i uwolnię.
Zawołali więc wszyscy razem: Strać Tego, a uwolnij nam Barabasz!*

Kielich goryczy

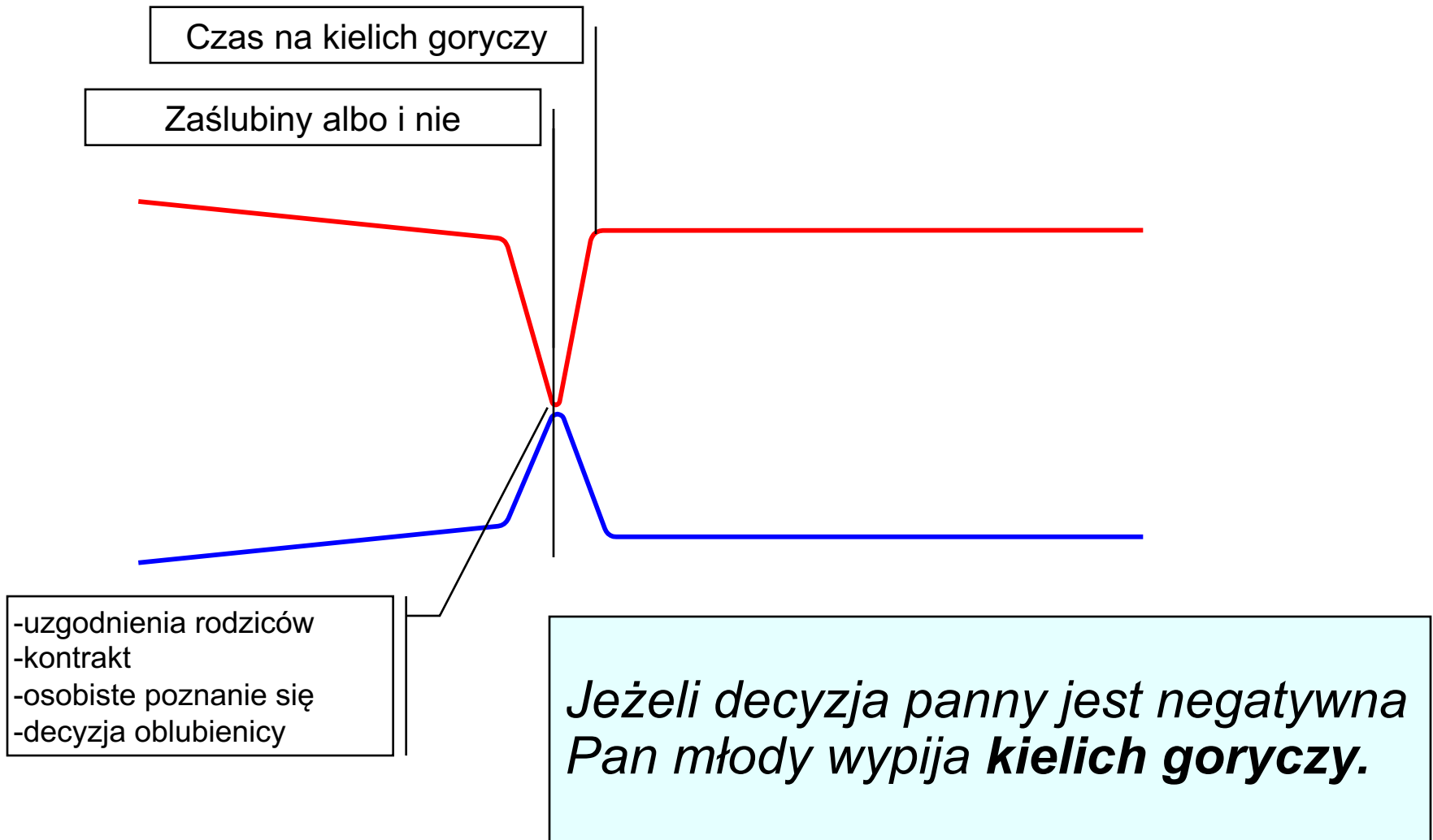
Mateusz 26:39-42

*I odszedłszy nieco dalej, upadł na twarz i modlił się tymi słowami: Ojcze mój, jeśli to możliwe, niech Mnie ominie **ten kielich!** Wszakże nie jak Ja chcę, ale jak Ty. Potem przyszedł do uczniów i zastał ich śpiących.*

Rzekł więc do Piotra: Tak, jednej godziny nie mogliście czuwać ze Mną? Czuwajcie i módlcie się, abyście nie ulegli pokusie; duch wprawdzie ochoczy, ale ciało słabe.

*Powtórnie odszedł i tak się modlił: Ojcze mój, jeśli nie może ominąć Mnie **ten kielich,** i muszę go wypić, niech się stanie wola Twoja!*

Kielich goryczy

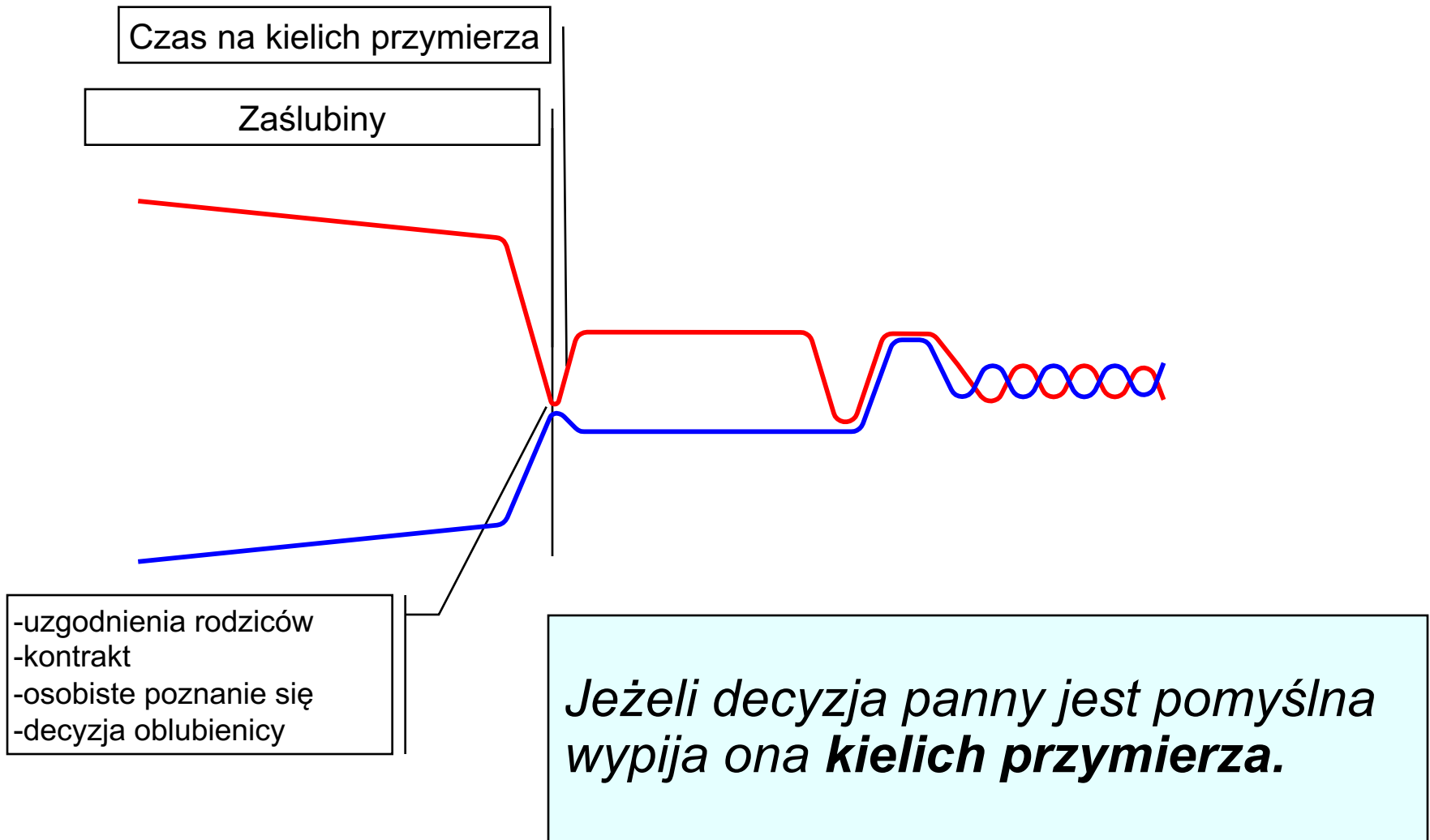
Kielich przymierza

1 Koryntian 11:23-26

„Ja bowiem otrzymałem od Pana to, co wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy, kiedy został wydany, wziął chleb i dzięki uczyniwszy połamał i rzekł: To jest Ciało moje za was wydane. Czyńcie to na moją pamiątkę.

Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: Ten kielich jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pic będziecie, na moją pamiątkę. Ilekroć bowiem spożywacie ten chleb albo pijecie kielich, śmierć Pańską głosicie, aż przyjdzie.”

Kielich przymierza

Studium NT: Relacja Jezusa z Kościołem

Relacja Jezusa z Kościołem

Efezjan 5:25

Mężowie, miłujcie żony swoje, jak i Chrystus umiłował Kościół i wydał zań samego siebie, aby go uświęcić, oczyściwszy go kąpielą wodną przez Słowo, aby sam sobie przysposobić Kościół pełen chwały, bez zmazy lub skazy lub czegoś w tym rodzaju, ale żeby był święty i niepokalany.

Tak też mężowie powinni miłować żony swoje, jak własne ciała. Kto miłuje żonę swoją, samego siebie miłuje.

Albowiem nikt nigdy ciała swego nie miał w nienawiści, ale je żywi i pielęgnuje, jak i Chrystus Kościół, gdyż członkami ciała jego jesteśmy. Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, i połączy się z żoną swoją, a tych dwoje będzie jednym ciałem.

Tajemnica to wielka, ale ja odnoszę to do Chrystusa i Kościoła.

Relacja Jezusa z Kościołem

■ Kiedy przyjdzie Jezus

■ Jak długo trwało wesele w Kanie? J2? Nie wiem.

■ Wesele baranka - Ap 19:7-9 bt

Weselmy się i radujmy, i dajmy Mu chwałę, bo nadeszły Gody Baranka, a Jego Małżonka się przystroiła, i dano jej oblec bisior Iśniący i czysty - bisior bowiem oznacza czyny sprawiedliwe świętych. I mówi mi: Napisz: Błogosławieni, którzy są wezwani na ucztę Godów Baranka! I mówi mi: Te prawdziwe słowa są Boże.

Kiedy Jezus przyjdzie po nas? Nie wiem, ale to decyzja Ojca

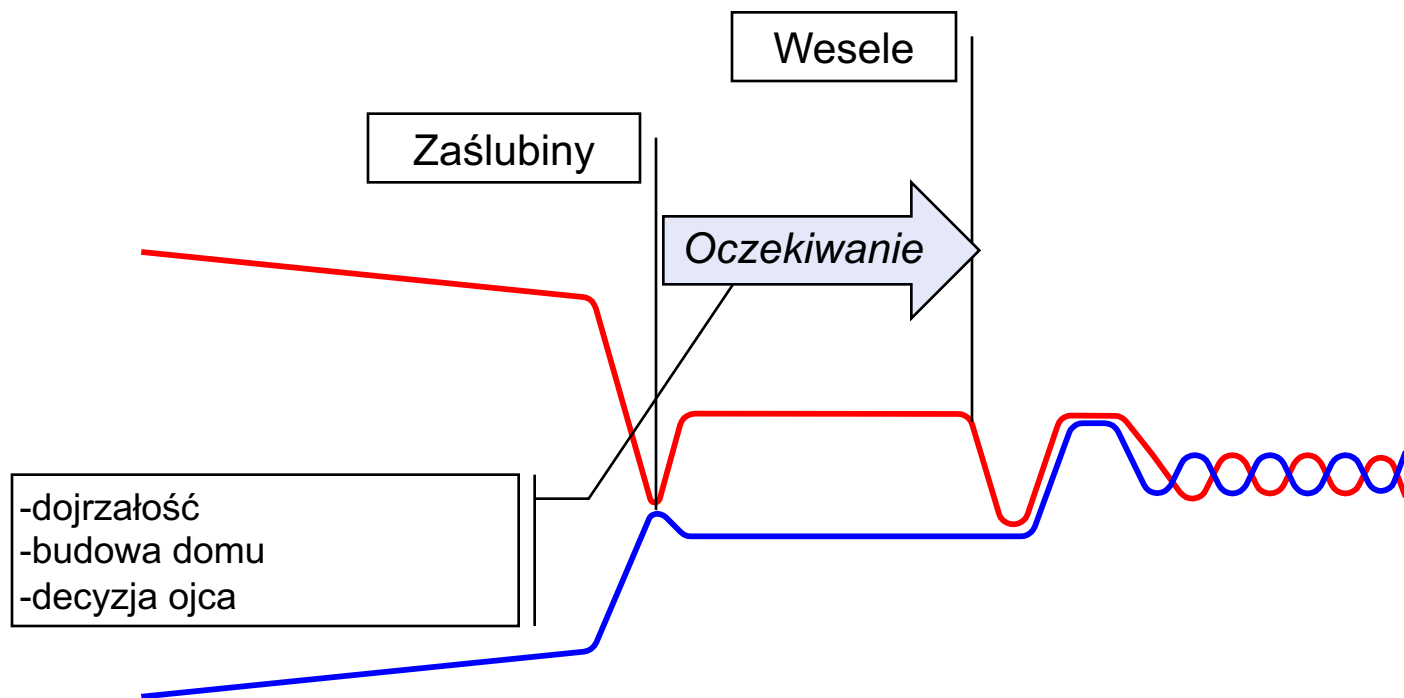
Jan 14:2-3

*W domu Ojca mego jest mieszkań wiele. Gdyby tak nie było, to bym wam powiedział. Idę przecież **przygotować** wam miejsce. A gdy odejdę i przygotuję wam miejsce, **przyjdę** powtórnie i **zabiorę** was do siebie, abyście i wy byli tam, gdzie Ja jestem.*

Mateusz 24:32-36

A od figowego drzewa uczcie się przez podobieństwo! Gdy jego gałązka staje się soczysta i liście wypuszcza, poznajecie, że zbliża się lato. Tak samo i wy, kiedy ujrzycie to wszystko, wiedzcie, że blisko jest, we drzwiach. Zaprawdę, powiadam wam: Nie przeminie to pokolenie, aż się to wszystko stanie. Niebo i ziemia przeminą, ale moje słowa nie przeminą. Lecz o dniu owym i godzinie nikt nie wie, nawet aniołowie niebiescy, tylko sam Ojciec.

Decyzja Ojca a nasze oczekiwanie

*Decyzję o dojrzałości małżeństwa
podejmuje ojciec.*

IV w. – W kościele jest spór o naturę Chrystusa

Marek 13:28-32

A od drzewa figowego (...) Lecz o dniu owym lub godzinie nikt nie wie, ani aniołowie w niebie, ani Syn, tylko Ojciec.

- *Niektórzy argumentują, że Jezus nie jest Bogiem, bo nie jest wszechwiedzący.*
- *A dla mnie to jest przykład, jak nie znając kultury zawierania przez żydów małżeństw nadużywa się pism.*

Dziesięć panien

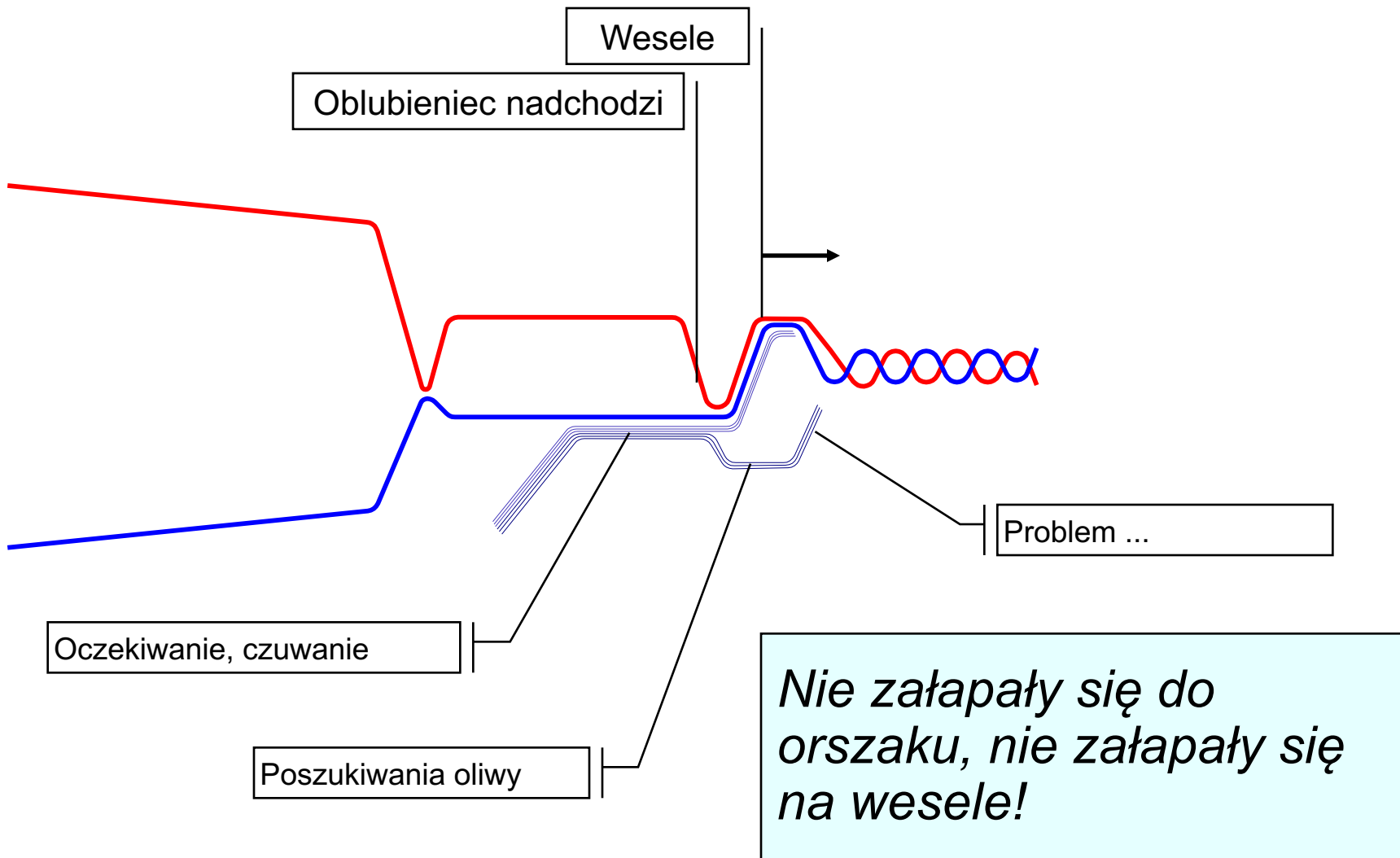
Mateusz 25:1-13

Wtedy podobne będzie królestwo niebieskie do dziesięciu panien, które wzięły swoje lampy i wyszły na spotkanie pana młodego. Pięć z nich było nierozsądnych, a pięć roztropnych. Nierozsądne wzięły lampy, ale nie wzięły z sobą oliwy. Roztropne zaś razem z lampami zabrały również oliwę w naczyniach.

Gdy się pan młody opóźniał, zmorzone snem wszystkie zasnęły. Lecz o północy rozległo się wołanie: Pan młody idzie, wyjdźcie mu na spotkanie! Wtedy powstały wszystkie owe panny i opatrzyły swe lampy. A nierozsądne rzekły do roztropnych: Użyczcie nam swej oliwy, bo nasze lampy gasną. Odpowiedziały roztropne: Mogłoby i nam, i wam nie wystarczyć. Idźcie raczej do sprzedających i kupcie sobie! Gdy one szły kupić, nadszedł pan młody. Te, które były gotowe, weszły z nim na ucztę weselną, i drzwi zamknięto.

W końcu nadchodzą i pozostałe panny, prosząc: Panie, panie, otwórz nam! Lecz on odpowiedział: Zaprawdę, powiadam wam, nie znam was. Czuwajcie więc, bo nie znacie dnia ani godziny.

Dziesięć panien

Eschatologia

■ Przyjście Jezusa po swój Kościół:

Przychodzi, zabiera oblubienice (l.p.) i oblubienicę (l.m) i odchodzi na wesele

Bo oblubienica (kościół) jest osobą wieloosobową.

■ Wesele w niebie:

■ Wesele baranka - Ap 19:7-9

Weselmy się i radujmy, i dajmy Mu chwałę, bo nadeszły Gody Baranka, a Jego Małżonka się przystroiła, i dano jej oblec bisior Iśniący i czysty - bisior bowiem oznacza czyny sprawiedliwe świętych. I mówi mi:

Napisz: Błogosławieni, którzy są wezwani na ucztę Godów Baranka! I mówi mi: Te prawdziwe słowa są Boże.

Na koniec

Modny dyskurs

A thick, horizontal yellow brushstroke underline that spans across the width of the text above it, with a slightly textured, hand-painted appearance.

Tematy do przegadania: Przyszłe dzieła Jezusa

1. Przyjście po Jezusa po Kościół

- 1Tes 4:13, J14:3, 1Kor15

2. Powtórne przyjście na ziemię

- Zaangażowanie w walce z ludami zgromadzonymi na wojnie przeciw Jerozolimie (Ap 19:11nn).
- Obecność w świątyni (ST ??).
- Problem pojednania z Żydami (*zobaczą na tego, Którego przebodli*).

3. Królowanie w Tysiącletnim Królestwie

- Nasze współkrólowanie (Ap 1:6, 20:4,6)

Z miłości? To współczuję.

Autor: Agata Grabowska, blog: *Kot w Omanie*

Wściekły czerwcowy upał. Okulary, które zostawiłam na siedzeniu samochodu poparzyły mi nos. Europejskie plastiki nie nadają się do Omanu. Siedzę więc sobie z poparzonym nosem w kolejce do odebrania karty rezydencyjnej i rozmawiam z Saliką, siostrą urzędnika magistratu, która ma artystycznie umalowane oko i upierścienione dłonie, i przy której czuję się bladym europejskim kocmołuchem, który w dodatku wygląda w ciężki jak hipopotam. Hipopotam z poparzonym nosem.

- Czy Ty jesteś jedyną żoną mister Grega? - pyta Salika bawiąc się różową motorolą z wysadzaną kamieniami klapką. Nie mogę przestać się zastanawiać czy to prawdziwe kamienie. Na klapce telefonu i na palcach Saliki.

- O, jasne, że tak – odpowiadam z dumą myśląc o moim piegowatym jasnowłosym mężu, którego udało mi się jakimś cudem znaleźć tuż przed trzydziestką.

- Aha. No masz ciężko – wzdycha Salika – jesteś zupełnie sama do tego wszystkiego, tak?

- Co masz na myśli? – przestaję się gapić na jej idealnie pomalowane paznokcie i wypielęgnowane stopy.

- No jak to? Sama jesteś. Zawsze ty musisz z nim sypiać, musisz sama sprzątać, gotować, wysłuchiwać jego problemów w pracy. Wszystkie dzieci musisz sama urodzić. Ciężko masz. A Wasze małżeństwo jest aranżowane czy z miłości?

- Z miłości i... – mówię i już chcę opowiedzieć naszą bądź co bądź romantyczną historię, ale Salika mi przerywa.

- Z miłości? To współczuję. Wiesz, zawsze mi się wydawało to trochę upokarzające, że się musisz biodrami nakręcić, nastarać, żeby cię zauważył, żeby cię chciał. Ile rozczarowań. Wolałabym tego nie przeżywać. Moje małżeństwo zaaranżował ojciec. Wybrałam Faisala, bo pochodzi z dobrej kabili, jest wysoki i barczysty, dobrze zarabia, pracuje w PDO, więc rozumiesz.

Rozumiem. Coś mi to zresztą przypomina. Babcia mojej przyjaciółki z Podlasia zawsze nam powtarzała, że mąż powinien być kędzierzawy, mieć zdrowe zęby i przynajmniej skodą jeździć. Myślę, że babci Heli bardzo by się Faisal spodobał. Jeździ nissanem patrol, a na zdjęciu spod kumy wystają loki jak nic. Tymczasem Salika nie odpuszcza.

- A jaką pensję Ci płaci mister Greg? – dopytuje się

- No...wiesz – zacukałam się – my mamy wspólne finanse.

Salika kręci głową z dezaprobatą.

- Nie o tym mówię. Ile ty dostajesz dla siebie? Na własne wydatki, których on nie sprawdza?

Milczę, a Salika pyta dalej.

- A ile dostaniesz za syna? Dawniej u nas dostawało się równowartość wagi dziecka w złocie, ale dobre czasy się skończyły. Teraz możesz liczyć może na kolię i bransolety, ale radzę ci to wcześniej ustalić, żebyś nie była zdziwiona. – poucza mnie.

Siedzę cicho i zastanawiam się jak wymusić na mężu przynajmniej kwiaty. Bo na kolię raczej nie a co liczyć, a na drugą żonę, która mogłaby mnie trochę odciążyć, to chyba nie jestem całkiem gotowa.

Dyskusja: „z miłości” czy aranżowane?

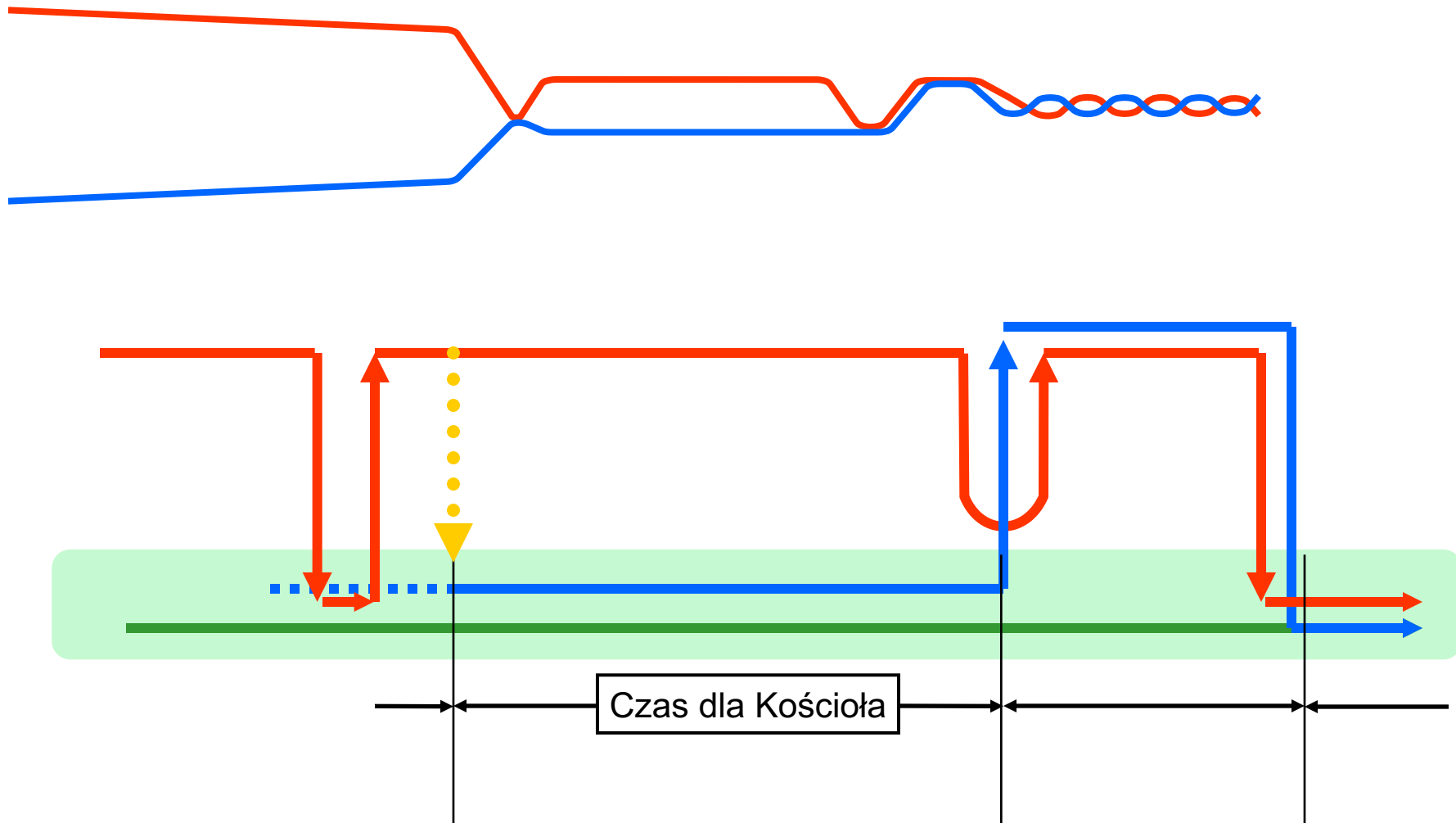
1. ...

2. ...

3. ...

Przyszłe dzieła Jezusa

(schemat na podstawie Panoramy Biblii)

Pytania, dyskusja:

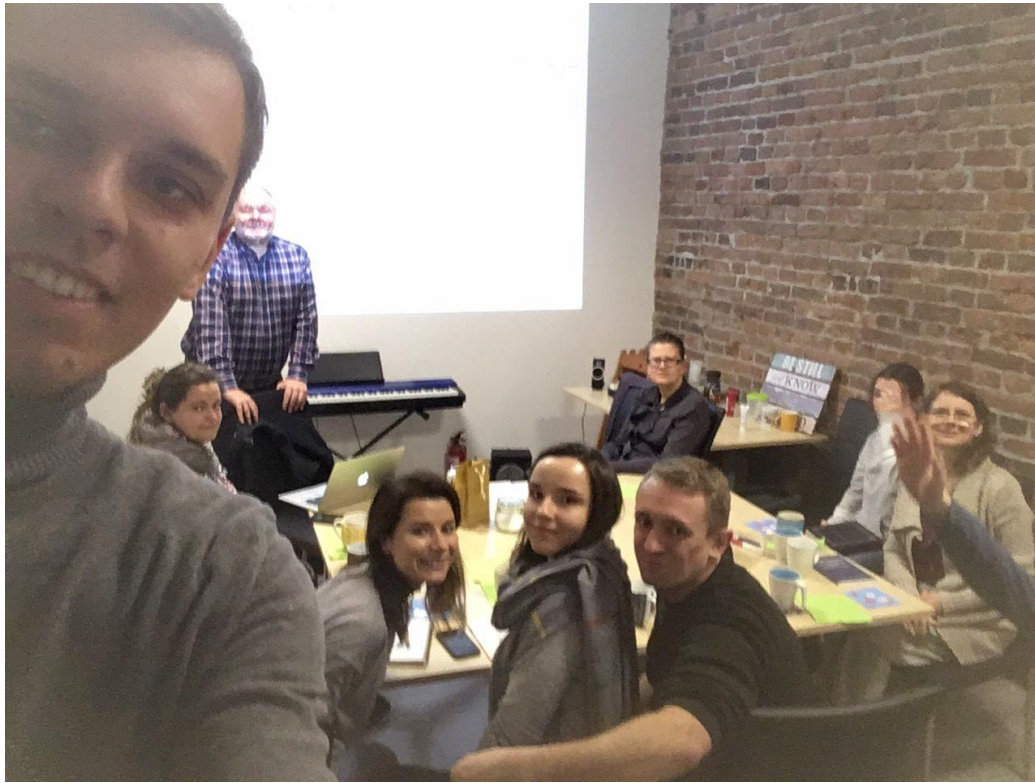

1. ...

2. ...

3. ...

DODATKI

Notki do przemyślenia

■ Jan 3.29 – wypowiedź Jana

- Jn 3:27-29

- 27. Na to Jan odrzekł: Człowiek nie może otrzymać niczego, co by mu nie było dane z nieba.

- 28. Wy sami jesteście mi świadkami, że powiedziałem: Ja nie jestem Mesjaszem, ale zostałem przed Nim posłany.

- 29. Ten, kto ma oblubienicę, jest oblubieńcem; a przyjaciel oblubieńca, który stoi i słucha go, doznaje najwyższej radości na głos oblubieńca. Ta zaś moja radość doszła do szczytu.

■ Dlaczego tak można

- Ef 5:22-23

- 22. Żony niechaj będą poddane swym mężom, jak Panu,

- 23. bo mąż jest głową żony, jak i Chrystus - Głową Kościoła: On - Zbawca Ciała.

- ... ale to pisze w odniesieniu do Chrystusa i Kościoła !!!!

■ Przyjście po kościół (orszak?)

- 1 Tes 4:16-17

- 16. Sam bowiem Pan zstąpi z nieba na hasło i na głos archanioła, i na dźwięk trąby Bożej, a zmarli w Chrystusie powstaną pierwsi.

- 17. Potem my, żywi i pozostawieni, wraz z nimi będziemy porwani w powietrze,

Mapa myśli

1. Dlaczego o tym gadać?
2. Opis procedury
 1. Uwaga na słowa pochodzące z polskiej kultury
 1. Panna młoda? – Oblubienica
 2. Zrękowiny, zaręczyny, zaślubiny
 2. Małżeństwo jako wynik decyzji rodziców w obecności młodych
3. Odnosiniki w NT
 1. Narodziny Jezusa
 2. Relacja Jezus i Jego lud
 3. Relacja Jezus – Kościół
 4. Eschatologia
 1. Kiedy? Ojciec wie
 2. Panny idą na wesele a gdzie oblubienica?
4. Dyskurs
 - Czym jest małżeństwo
 - Stan prawny
 - Stan w społeczności
 - Stan przed Bogiem
 - Małżeństwa aranżowane a małżeństwa z miłości
 - Cele małżeństwa (plebiscyt na fasolki z grudnia 2020). Badania poglądów: czy celem małżeństwa jest:
 - ukazać naturę Pana Boga
 - dać szczęście małżonkom
 - pra nad charakterem małżonków

Spotkanie we wrześniu '2015

